

Grundlovstale d. 5. juni 2022

I dag er vi samlet for at fejre grundlovsdag. Vi fejrer, at vi for 173 år siden fik en grundlov, der sikrede os rettigheder som religionsfrihed, ytringsfrihed, retten til personlig frihed, retten til at skulle stilles for en dommer indenfor 24 timer, og vores stemmeret, som senest lige er blevet brugt her ved folkeafstemningen i onsdags om forsvarsforbeholdet. Grundloven forudsætter også, at vi overhovedet kan afholde en folkeafstemning. Grundloven lavede vores styreform om, fra et enerådigt enevælde til et repræsentativt demokrati, hvor alle har en stemme. Vores demokrati er noget af det dyrebareste vi har i Danmark, og vi skal passe på det, støtte det og værne om det så godt vi kan, ved at tage aktiv stilling til det vi bliver spurgt om, også de ubehagelige spørgsmål. Vi skal turde at sige vores mening højt, prioritere hvad vi mener, der er det vigtigste, og også give vores mening til kende, når vi er uenige eller mener noget er uretfærdigt. Det er nemlig folkets meninger og holdninger, der danner hele grundlaget for vores demokrati. Forsvinder forskellighederne og meningene forsvinder demokratiet. Jeg har selv erfaring med, at folk kan have tendens til at tænke, at deres stemme jo alligevel ikke tæller, fordi den kun er en, ud af mange. Men den tæller, og den tæller meget! Den tæller i hvert fald slet ikke, hvis man helt lader vær med at stemme. Stemmeprocenten var på 72%, da vi skulle stemme om at afskaffe eller beholde retsforbeholdet i 2015. Til afstemningen i onsdags var den på 65,8%. Det er for lavt. Selvom det kan være svært at sætte sig ind i politik, skal man give det et forsøg. Vi skal forholde os aktivt til det, vi bliver spurgt om. Fordi vi har muligheden, og derfor ikke skal tage den for givet. For vi ved, der findes mange mennesker, der ville give deres højre arm for at få en stemme. Ikke dermed sagt, at det ikke er i orden at være i tvivl, at man altid skal være sikker på sit valg, eller ikke må skifte mening. Det er naturligt, og det må man godt. Men vi skal huske på, at der engang var nogle, der kæmpede for retten til at stemme, og at det ikke er alle, der har samme rettigheder og privilegier som os.

Men der er også ting, som grundloven ikke sikrer. For selvom grundloven giver os rettigheder, og regler vi skal følge, så er det ikke alt, der bliver fulgt eller overholdt. Der står f.eks. i grundloven, at den personlige frihed er ukrænkelig, og at ingen dansk borger på grund af sin afstamning eller politiske eller religiøse overbevisning må underkastes nogen form for frihedsberøvelse. Men selvom vi på papiret har ret til personlig frihed, opstår der stadig episoder, hvor folk bliver krænket og diskrimineret. Det er et problem. Og hvad vil det egentlig sige at blive frihedsberøvet. Kan man først kalde det frihedsberøvelse, når man bliver spærret fysisk inde, eller er det også frihedsberøvelse ikke at føle sig fri til at gøre og sige hvad man vil, fordi man er bange for at blive grint af, talt grimt til eller undertrykt? Vi skal have respekt for hinanden. For ligegyldig hvad må grundlovens formål havde

været at give os alle sammen en stemme og en plads her i verden. Grundloven sikrer os altså ikke alt, og nogle ting er kun en formel mulighed fremfor en reel mulighed. Nogle rettigheder skal ikke kun sikres på papiret men også i særdeleshed gennem uformelle regler, og dem skal vi også turde diskutere. For uden de uformelle regler, virker de formelle regler ikke. For eksempel kunne den uformelle regel til ytringsfrihed bestå i at vise ytringsfriheden respekt. For ja, vi må sige hvad vi vil, og det skal vi være yderst taknemlige for, men det betyder ikke, at vi ikke må tænke os om, og overveje hvad konsekvenserne er, før vi taler, skriver eller poster på internettet. Heldigvis er grundloven ikke en statisk størrelse. Den er dynamisk, og vi kan ændre den, så den passer til vores samfunds værdier. F.eks. var det kun rigmænd, der i øvrigt udgjorde en meget lille del af befolkningen, der fik lov at stemme i 1849, da grundloven blev skrevet. Men det ændrede vi, fordi vi blev klogere, og fandt ud af, at selvfølgelig skulle folkehold, forbrydere, fruentimmere, fattiglemmer og fjolser, som det hed dengang også have en stemme. Demokrati betyder folkestyre, og derfor skal alle have en stemme uanset, hvor de kommer fra, hvad deres køn, seksualitet, religion, eller øvrige baggrund er. Derfor fejrer vi grundlovsdag. Fordi vi skal hylde de mennesker, der engang fik tanken om et folkestyre, hvor folket skulle styre.

Tak for ordet!